

**VALTIOVARAINVALIOKUNNAN
LAUSUNTO 2/2010 vp**

**Valtioneuvoston tulevaisuusselonteko ilmasto-
ja energiapolitiikasta: kohti vähäpäästöistä
Suomea**

Tulevaisuusvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 21 päivänä lokakuuta 2009 lähettäessään valtioneuvoston tulevaisuusselonteon ilmasto- ja energiapolitiikasta: kohti vähäpäästöistä Suomea (VNS 8/2009 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi tulevaisuusvaliokuntaan samalla päättänyt, että muut erikoisvaliokunnat voivat halutessaan antaa lausuntonsa tulevaisuusvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ilmastopoliittinen asiantuntija Oras Tynkkynen, valtioneuvoston kanslia
- erityisasiantuntija Outi Honkatukia ja vanhempi budjettisihteeri Päivi Valkama, valtiovarainministeriö
- yksikön johtaja Juha Honkatukia, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT

- erikoistutkija, tiimipäällikkö Tiina Koljonen, VTT
- johtava asiantuntija Mikael Ohlström, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- energia- ja ilmastopäällikkö Ahti Fagerblom, Metsäteollisuus ry
- ekonomisti Ville Kopra, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- ilmastovastaava Venla Virkamäki, Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- toiminnanjohtaja Anni Mikkonen, Suomen Tuulivoimayhdistys ry
- liiketoimintajohtaja Sami Tuhkanen, Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra
- teknologiajohtaja Kimmo Kanto, Tekes — teknologian ja innovaatioiden kehittämis-keskus.

Kirjallisen lausunnon on antanut Energiateollisuus ry.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Selonteon lähtökohdista ja tarkastelutavasta

Valtioneuvoston tulevaisuusselonteko on laaja-pohjaiseen asiantuntijatyöhön¹ ja osallistavaan toteutustapaan perustuva kuvaus kohti vähäpäästöistä Suomea. Siinä ei oteta kantaa eri vaihtoehtojen välillä, eikä ehdoteta yksittäisiä ohjaustoimia, vaan arvioidaan kattavasti nykytiedon pohjalta pitkän aikavälin haasteita ja vähäpäästöisyyden edellytyksiä. Niiden pohjalta on asetettu tavoitteita ja linjattu politiikan suuntaa. Ote on pohdiskeleva ja vaihtoehtoja vapaasti punnitseva. Läpi selonteon on korostettu lisäksi ajantasaisen tutkimustiedon tärkeyttä linjausten arvioinnissa ja päätöksenteossa.

Selonteko tukee ja täydentää valtioneuvoston pitkän aikavälin ilmasto- ja energiastrategiaa (VNS 6/2008 vp), jossa on esitetty konkreettisia politiikkatoimia vuoteen 2020 EU:n ilmasto- ja energiatavoitteiden täyttämiseksi. Tulevaisuus-selontekoa on tarkoitettu luettavaksi lisäksi rinnan hallituksen muiden ilmasto- ja energiapolitiikkaa linjaavien asiakirjojen, kuten liikenne-politiittisen selonteon tai kehityspoliittisen ohjelman, kanssa.

Selonteko on tarkoitettu myös keskustelun pohjaksi. Siinä tarkoituksessa on esitetty neljä erilaista malliskenaariota, joilla kuvataan mahdollisia polkuja kohti vähäpäästöistä Suomea.

Skenaariot eivät ole suosituksia, vaan esimerkkejä erilaisista ratkaisuista. Mitään niistä ei ole tarkoitettu toteutettavaksi sellaisenaan, vaan tarkoituksena on havainnollistaa tarvittavia muutoksia ja ruokkia julkista keskustelua vähäpäästöisistä tulevaisuuspoluista.

Yhteistä malleille on se, että ne kaikki täyttävät selonteossa Suomelle asetetun yleisen tavoitteen leikata ilmastopäästöjä vähintään 80 prosenttia vuoden 1990 tasosta tarkastelujakson loppuun, vuoteen 2050 mennessä. Taustalla on EU:n tavoite rajoittaa maailman keskilämpötilan nousu enintään kahteen asteeseen esiteoliseen aikaan verrattuna².

Skenaariotyö osoittaa — paitsi, että päästöt voidaan leikata Suomessa kestäväälle tasolle — myös, että hyvinvointi ja vähäpäästöisyys voidaan yhdistää. Lisäksi tavoitteeseen voidaan päästä hyvin erilaisin keinoin. Kannustava on myös huomio, että päästövähennysten edellyttämä teknologia on pääosin jo olemassa. Tavoitteisiin pääsy edellyttää kuitenkin toimia jo nyt. Selonteossa on todettu, että jo kymmenen vuoden viive toimien aloittamisessa voisi käytännössä estää saavuttamasta kahden asteen tavoitetta³.

Selonteko osoittaa vääjäämättömästi myös sen, miten eri politiikkalohkot ovat sidoksissa toisiinsa; siirtyminen vähäpäästöiseen yhteis-

¹ Selonteon valmisteluun on osallistunut eri vaiheissa toistasataa asiantuntijaa ja sidosryhmien edustajaa. Taustalla on lisäksi 11 erillisselvitystä, joissa on tarkasteltu mm. ilmastopolitiikkaa alueiden tai tulonjaon näkökulmasta, kahden asteen ilmastotavoitetta riskien välttämisen ja tarvittavien päästövähennysten kannalta ja skenaarioita pitkän aikavälin ilmastopolitiikan laadinnassa. Lisäksi on tarkasteltu Ison-Britannian ilmastolakiehdotusta ja alustavasti vastaavan soveltuvuutta Suomen oikeusjärjestelmään. Tarkemmin: www.vnk.fi/tulevaisuusselonteko

² EU:n tavoitetta tukee myös suurten talouksien Major Economies Forum, johon kuuluvat mm. Yhdysvallat, Japani, Kiina ja Intia.

³ Kansainvälinen energiajärjestö IEA on arvioinut omassa perusuraskenaariossaan, että 97 prosenttia maailman energiaperäisten päästöjen kasvusta vuoteen 2030 mennessä tulee OECD:n ulkopuolisista maista. Vaikka rikkaat maat leikkaisivat päästönsä nollaan, kehitysmaiden päästöjen rajoittamaton kasvu riittäisi yksin ylittämään kahden asteen polun edellyttämän päästötason jo lähivuosikymmeninä.

kuntaan edellyttää, että ilmastonäkökulma otetaan osaksi kaikkea politiikkaa (*ilmastopolitiikan valtavirtaistaminen*). Päätöksenteossa eri politiikkatavoitteet on siis sovittava yhteen osaoptimoinnin tai mosaiikkimaisen ohjauksen sijasta. Silloin on mahdollista ottaa arvioinnissa huomioon myös toimien sivuhyödyt tai -haitat, jotka voivat olla merkittäviä toimenpiteiden taloudellisuutta arvioitaessa. Elinkaariajattelu ja kustannustehokkuus edellyttävät myös hyötyjen ja haittojen vertailua aikaulottuvuus huomioon ottaen.

Selonteossa on kiinnitetty niin ikään johdonmukaisesti huomiota kansainvälisen yhteistyön välttämättömyyteen ja tavoitteelliseen asenteeseen yhteistyön onnistumiseksi. Suomi ja EU nähdään edelläkävijän roolissa ja luomassa esimerkin voimaa. Selonteossa korostuu myös vastuu oman osuuden hoitamisesta perusteena sille, että myös nousevat taloudet voidaan suostutella hyväksymään päästörajoituksia.

Globaaleihin ilmastotalkoisiin tarvitaan joka tapauksessa kaikki. Lisäksi, kun kaikilla mailla on suhteellisesti samaa luokkaa oleva päästörajoitusvelvoite, vältetään myös päästöjen rajoittamisesta maiden väliselle kilpailukyvyille tulevia haittoja. — Merkkejä edistyksestä on myös EU:n ulkopuolella, vaikkei Kööpenhaminan ilmastokokouksessa päästykään tavoiteltuun laajapohjaiseen, kansainvälisesti sitovaan sopimukseen.

Valiokunnan mielestä selonteon lähtökohdat ja avoin tarkastelutapa luovat erinomaisen perustan ja tarvittavan näkemyksellisen tahtotilan olennaisia ja vaikuttavia jatkotoimia varten. Valiokunta yhtyy myös näkemykseen, jonka mukaan siirtyminen vähäpäästöiseen yhteis-

kuntaan edellyttää yhteisymmärrystä yli hallituskausien ja puoluerajojen.

Rajaus

Valtioneuvoston selonteko on lähetetty mietinnölle tulevaisuusvaliokuntaan ja lausunnolle useaan erikoisvaliokuntaan. Koska ote selonteossa on kokonaisvaltainen ja ratkaisut edellä kuvatuin tavoin sidoksissa toisiinsa, samat näkökohdat nousevat todennäköisesti esiin eri lausuntovaliokunnissa. Yksittäisten osa-alueiden erottelu erillistarkasteluun ei ehkä ole perinteisessä mielessä edes järkevää. Jotta kuitenkin vältettäisiin tarpeeton päällekkäisyys, valiokunta tarkastelee selontekoa seuraavassa lähinnä ilmastomuutoksen taloudellisista vaikutuksista esitettyjen näkökohtien valossa.

Tärkeää on silti muistaa, että taloudelliset vaikutukset ovat usein myös seurausta valinnoista ja että juuri valintoihin voidaan vaikuttaa. Käytännön ratkaisut kotimaisten päästövähennystavoitteiden kannalta keskeisessä asemassa olevilla aloilla, energiantuotannossa, liikenteessä, alueiden suunnittelussa ja rakentamisessa, ovat siten merkittäviä myös kokonaistaloudellisten vaikutustensa vuoksi.

Päästöjä leikkaamalla vähennetään myös riippuvuutta tuontienergiasta ja saavutetaan ympäristöön ja terveyteen liittyviä merkittäviä sivuhyötyjä.

Päästövähennysten kustannuksista

Kansainvälisissä tutkimuksissa on arvioitu yleisesti, että päästövähennysten kustannukset tulisivat olemaan 1—5 prosenttia BKT:stä vuonna 2050. Esimerkiksi kansainvälinen ilmastopaneeli IPCC on arvioinut, että lämpenemisen rajoitta-

minen kahteen asteeseen maksaisi enimmillään alle 3 prosenttia maailman BKT:sta vuonna 2030 ja alle 5,5 prosenttia vuonna 2050. Pohjoismaiden ministerineuvoston tilaamassa tutkimuksessa päädytään Pohjoismaiden osalta tätä pienempään määrään, noin 1 prosenttiin BKT:sta vuonna 2050. — Selonteossa on suhteutettu näitä määriä mm. siihen, että Suomen väestön ikääntymisen kustannukseksi on arvioitu tulevaisuudessa noin 6 prosenttia BKT:sta.

Suomessa ei ole juuri arvioitu pitkän aikavälin päästövähennysten määrällisiä talousvaikutuksia. Arviointiin liittyy myös paljon epävarmuuksia yksin pitkän aikajänteen vuoksi, ja tulokset riippuvat mm. tarkastelun laajuudesta ja arviointimenetelmästä. VTT on kuitenkin päätenyt selvityksissään siihen, että suorat lisäkustannukset päästöjen leikkaamisesta 60 prosentilla olisivat enimmillään noin 0,6 prosenttia BKT:sta vuonna 2050. Selonteossa eri skenaarioiden taloudellisia vaikutuksia talouden eri osatekijöihin on arvioitu vain sanallisesti⁴.

Selonteossa on todettu useisiin kansainvälisiin tutkimuksiin perustuen, että ilmastomuutoksen torjunta- ja sopeutumistoimet tulevat merkittävästi halvemmaksi kuin rajoittamattoman ilmastomuutoksen aiheuttamat tuhot⁵. Tästä näkökulmasta taloudelliset uhraukset ovat paitsi välttämättömiä myös järkeviä. Kustannuksiin voidaan vaikuttaa ratkaisevasti oikeilla valinnoilla ja kokonaisvaltaisella edullisuustarkastelulla, kuten edellä on jo todettu. Selonteosta ilmenee myös, että merkittävä osa globaaleista päästövähennyksistä voidaan toteuttaa melko alhaisin tai jopa negatiivisin kustannuk-

sin⁶. Nämä seikat luovat valiokunnan mielestä lähtökohtiin nähden positiivisen kimmokkeen edetä päästövähennystyössä.

Kotimaisista toimista

Selonteossa avainaloille asetetut tavoitteet edellyttävät, että Suomessa tulee siirtyä vaihteittain lähes päästöttömään energiatuotantoon. Lisäksi rakennuskannan energiakuluista pitää leikata vähintään 60 prosenttia vuoteen 2050 mennessä. Samassa ajassa autokannan päästöjä pitää leikata alle viidennekseen. Tähän voidaan päästä vain lisäämällä merkittävästi energian säästöä ja energiatehokkuutta kaikilla aloilla riippumatta siitä, millä energialähteillä tarve tyydytetään.

Tarvittavat muutokset ovat niin suuria, että ilmastopolitiikan kustannustehokkuus tulisi nostaa keskeiseksi politiikkatavoitteeksi. Valinnat kustannustehokkaiden ja nykyistä vaikuttavampien ohjauskeinojen, kuten uudenlaisten veroporrastusten tai nopeutettujen poistojen, hyväksi ovat jatkossa entistä tärkeämpiä. Niiden selvittelyä ja käyttöönottoa on syytä edistää johdonmukaisesti ja ennakkoluulottomasti. Verojärjestelmää tulee vastaavasti myös perata ilmastonsuojelun näkökulmasta, kuten on tarkoitus.

Ilmastonsuojelu tarjoaa Suomelle myös hyvät mahdollisuudet edistää kestävään teknologiaan perustuvan vihreän talouden kasvua ja kilpailukykyä, lisätä vientiä ja luoda uusia työpaikkoja⁷. Odotukset uusiutuvan energian ja vähäpäästöisen teknologian kehitysharppauksista ja avautuvista markkinoista ovat suuret mutta kilpailu samalla kovaa. Joidenkin tutkimusten mukaan energiatehokkuutta ja uusiutuvaa energiaa lisäävillä julkisilla panostuksilla on myös merkittäviä työllisyysvaikutuksia perinteisten

⁴ Taulukko 13: Arvio skenaarioiden taloudellisista vaikutuksista, s. 165.

⁵ Esimerkiksi Ison-Britannian hallituksen tilaamassa Sternin raportissa arvioidaan, että rajoittamattoman lämpenemisen kustannukset voivat nousta 5–11 prosenttiin maailman taloudesta, kun mukaan lasketaan sekä rahalliset että ei-rahalliset haitat. Kun mahdolliset palautekytkennät ja ilmastovaikutusten epätasaiset alueelliset vaikutukset otetaan lukuun, seuraamukset voivat olla tätäkin suuremmat.

⁶ Kansainvälisen energiajärjestön IEA:n mukaan yli puolet globaalisti tarvittavista energiasektorin päästövähennyksistä voidaan saavuttaa tehokkuutta parantamalla.

⁷ Esimerkiksi tuulivoimateollisuus voisi tuottaa alan oman selvityksen mukaan vuonna 2020 noin 18 000 henkilötyövuotta.

talouden elvytyskeinojen rinnalla. Näistä syistä tukitoimissa tulisi suosia rohkeasti vihreää kasvua tukevia hankkeita.

Taloudellisten ohjauskeinojen rinnalla tulee selvittää myös muita ohjauskeinoja, kuten syöttötariffeja, tai tarjota ilmastomerkin kaltaisia, helposti saatavilla olevia tietoja arjen ekovalintojen tueksi. Paras ohjausvaikutus saadaan tyyppillisesti kokonaisvaltaisella otteella, jossa yhdistyy laaja kirjo toisiaan tukevia toimia. Tärkeää on siis käyttää keinovalikoimaa, joka koostuu tarpeen mukaan kannustavista ja hillitsevistä toimista ja niin taloudellisesta kuin normi- ja informaatio-ohjauksesta. Päätöksenteon tulisi olla kaikissa olosuhteissa johdonmukaista ja pitkäjänteistä, jotta yritysten toimintaympäristö säilyy vakaana ja ennustettavana.

Kehitysmaiden päästövähennysten kustannuksista

Valtiovarainministeriö on arvioinut, että Suomen osuus kehitysmaiden ilmastorahoituksesta voi olla noin 100 miljoonaa euroa vuonna 2020 ja että tarve kasvaa tämän jälkeen. Globaalit kustannukset ovat moninkertaiset⁸.

Kansainvälisissä yhteyksissä mahdollisina rahoituslähteinä on mainittu päästöoikeuksien huutokaupan lisäksi mm. globaali hiilivero. Se tai muu yhteinen tuotteen hintaan vaikuttava ilmastolisä olisi myös omiaan estämään ns. hiilivuotoa ja vähentämään epäsuotuisaa kansainvälistä kilpailua. Kansainvälinen yhteistyö on myös tässä mielessä tärkeää. Joka tapauksessa uusia innovatiivisia rahoituslähteitä on tarpeen luoda, jotta kehitysmaiden ilmastorahoituksesta koituvista velvoitteista voidaan selvittää.

Taantuman merkityksestä

Tulevaisuusselonteko on laadittu globaalin taantuman ilmettyä. Se on siten myös tältä osin ajan-

tasaisiin näkymiin perustuva esitys. Selonteossa tähdennetään kuitenkin, ettei talouskriisi ole tehnyt ilmastonsuojelusta vähemmän kiireellistä tai tärkeää eikä taantuma ole kestävä syy lykätä päästövähennyksiä.

Päinvastoin, vain torjumalla ilmastokriisi ihmiskunta ja taloudet voivat välttyä ilmastomuutoksen laukaisemilta monin verroin pahemilta talousseuraamuksilta tulevaisuudessa, kuten edellä on jo todettu.

Samanaikaisiin kriiseihin voidaan hakea myös yhtäaikaista ratkaisuja. Tältä osin selonteossa on mainittu esimerkkeinä rakennusten energiaremontit sekä investoinnit uusiutuvaan energiaan ja rataverkostoon. Niillä kaikilla voidaan yhtä aikaa leikata päästöjä, elvyttää taloutta ja saada aikaan myönteisiä rakenteellisia muutoksia tulevaisuutta varten. Valiokunnan mielestä tällaisia ratkaisuja tulisi edistää vastaisissa valinnoissa.

Lopuksi

Ilmastomuutos on maailmanlaajuinen taloudellinen, sosiaalinen ja poliittinen sekä entistä enemmän myös turvallisuuskysymys⁹. Ongelma voidaan ratkaista vain laajamittaisella kansainvälisellä yhteistyöllä. Sen lisäksi on huolehdittava kansallisten päästötavoitteiden toteutumisesta.

Selonteon tavoitteet ovat kunnianhimoisia, mutta mahdollisia saavuttaa. Tavoitteena tulee siis olla vähäpäästöinen Suomi. Selonteko itsessään on edistysellinen ja vastuullinen selvitys ilmastomuutoksen aiheuttamista haasteista selviämiseksi. Sen edustama tahtotila ja näkemys on perusteltua omaksua johdonmukaisesti osaksi poliittista kulttuuria ja käytännön päätöksentekoa. Näin voidaan edetä kohti ympäristöllisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäväää Suomea.

⁸ Kehitymaat tarvitsevat YK:n kehitysohjelman UNPD:n arvion mukaan lisärahoitusta päästöjen rajoittamiseen 25—50 mrd. Yhdysvaltain dollaria vuodessa. Maailmanpankki on arvioinut rahoitustarpeeksi 10—40 mrd. dollaria vuonna 2030 ja IEA 65 mrd. dollaria niin ikään vuonna 2030.

⁹ Selonteossa on todettu, että monet ilmastomuutoksen haitoista, esimerkiksi ruoka- ja vesipula, köyhyys ja ilmastopakolaisuus, voivat kärjistää tai jopa laukaista konflikteja erityisesti köyhissä ja hauraimissa maissa. Päinvastaiseen suuntaan voi vaikuttaa toisaalta ilmastonsuojelu, joka lisää keskinäistä riippuvuutta.

Lausunto

Lausuntonaan valtiovarainvaliokunta esittää,

*että tulevaisuusvaliokunta ottaa edellä
olevan huomioon.*

Helsingissä 20 päivänä huhtikuuta 2010

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

vpj.	Kari Rajamäki /sd	Matti Saarinen /sd (osittain)
jäs.	Matti Ahde /sd (osittain)	Sari Sarkomaa /kok (osittain)
	Christina Gestrin /r	Minna Sirnö /vas (osittain)
	Bjarne Kallis /kd	Pia Viitanen /sd (osittain)
	Esko Kiviranta /kesk	vjäs. Reijo Kallio /sd
	Mikko Kuoppa /vas	Matti Kauppila /vas (osittain)
	Mika Lintilä /kesk	Inkeri Kerola /kesk
	Olli Nepponen /kok (osittain)	Valto Koski /sd
	Tuija Nurmi /kok	Reijo Paajanen /kok (osittain)
	Kirsi Ojansuu /vihr (osittain)	Eero Reijonen /kesk
	Heikki A. Ollila /kok	Tuula Väättäinen /sd.
	Markku Rossi /kesk	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen.

ERIÄVÄ MIELIPIDE 1

Perustelut

Hallituksen energia- ja ilmastopoliittisen tulevaisuusselonteon linjaukset päästöjen voimakkaasta vähentämisestä ja uusiutuvien energialähteiden lisäämisestä ovat välttämättömiä. Ristiriita hallituksen tavoitteen ja sen tekemän talouspolitiikan välillä on kuitenkin suuri. Useat maat ovat valinneet lamassa viherelvytyksen tien eli satsanneet merkittävästi energiaa ja luonnonvaroja säästävään puhtaaseen teknologiaan, rakennusten energiatehokkuuteen ja energiansäästöön, joukkoliikenteeseen ja uusiutuvien energialähteiden kehittämiseen. Meillä panostukset ympäristövetoiseen kasvuun ovat vaatimattomia, ja elvytys on painottunut voimakkaasti veronkevennyksiin, joilla ei ole kyetty ratkaisemaan sen enempää työllisyys- kuin ilmasto-ongelmaakaan.

Vaikka hallitus selonteossa korostaa ilmastonäkökulman ottamista osaksi kaikkea politiikkaa, se ei ole tähänastisissa elvytystoimissaan käyttänyt mahdollisuutta ohjata talouden rakennemuutosta ympäristöystävällisempään suuntaan. Viherelvytyksellä olisi mahdollista luoda samalla sekä uusia työpaikkoja että torjua ilmastomuutosta. Tämän mahdollisuuden hallitus jättää käyttämättä. Hallitus ei ole laskenut edes omien elvytystoimiensa ympäristövaikuttavuutta.

Sosiaalidemokraatit ovat vaihtoehtobudjetissaan korostaneet ympäristövetoiseen kasvuun panostamista. Useat vaihtoehtobudjetin esityksistä tukevat ympäristövetoista kasvua ja energiatehokasta rakentamista sekä uusiutuvien energiamuotojen käyttöä. Sosiaalidemokraatit ovat vaatineet, että tutkimus- ja kehitysrahoituksen ympäristöosuutta kasvatetaan, ympäristö- ja palvelualojen vientiä tehostetaan ja ympäristötöiden määrärahoja lisätään.

Sosiaalidemokraatit ovat esittäneet myös windfall-veron käyttöönottoa, jotta eräiden energiyhtiöiden keräämät ansiottomaan arvonnousuun perustuvat voitot voidaan ohjata esi-

merkiksi uusiutuvien energiamuotojen tutkimukseen verotuksen kautta. Hallitus on ilmaissut valmiutensa ottaa kyseinen vero käyttöön, mutta viivyttelö vuoteen 2011. Aikataulu on sekä energia- ja ilmastopoliittisten linjausten että nykyisen taloudellisen tilanteen näkökulmasta käsittämätön. Suomella ei ole varaa menettää satoja miljoonia euroja verotuloina ennen vuotta 2011.

Sosiaalidemokraatit ovat vaihtoehtobudjetissaan esittäneet lisäksi julkisen liikenteen tuen merkittävää tasokorotusta joukkoliikenteen houkuttelevuuden ja kilpailukyvyn lisäämiseksi sekä vanhoille vuokra-asunnoille suunnattua energiatehokkuuteen perustuvaa remonttitukimallia. Lisäksi sosiaalidemokraatit ovat esittäneet panostamista uusiutuvan energian lähteisiin ja uusiutuvan energian lähteiden teknologiaan huomattavasti enemmän, jotta ilmastomuutoksen hillitsemisen ja maapallon ilmaston lämpenemisen rajoittamiseksi asetettuun tavoitteeseen päästäisiin.

Energiatehokkuuden parantaminen on myös valtioneuvoston selonteossa nostettu keskeiselle sijalle energia- ja ilmastopoliittisiin tavoitteisiin pääsemiseksi. Tässäkään asiassa hallitus ei ole ryhtynyt riittävässä määrin käytännön toimiin.

Metsäteollisuus tuottaa tällä hetkellä 70 prosenttia Suomen bioenergiasta ja vain yhden prosentin hiilidioksidipäästöistä. Mikäli hallitus olisi voimallisemmin tukenut metsäteollisuuden toimintaa, uusiutuvan energian käyttö olisi lisääntynyt automaattisesti. Myös jatkossa on tärkeää, että alan toiminta turvataan, jotta uusiutuvan energian käyttötavoitteet Suomessa saavutetaan.

Valtioneuvoston selonteossa esitetyt kunnianhimoiset tavoitteet ovat ristiriidassa hallituksen vaatimattomien toimenpiteiden kanssa. Työn ja ympäristön yhteensovittaminen ilmastomuutoksen ehkäisemiseksi edellyttää sekä käytän-

nön toimia että niihin osoitettuja riittäviä varoja välittömästi.

Mielipide

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että tulevaisuusvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 20 päivänä huhtikuuta 2010

Kari Rajamäki /sd
Matti Saarinen /sd
Reijo Kallio /sd
Valto Koski /sd

Tuula Väättäinen /sd
Pia Viitanen /sd
Matti Ahde /sd

ERIÄVÄ MIELIPIDE 2

Perustelut

Yksi tehokkaimpia päästöjen vähentämistapoja on energian säästäminen. Selonteossa on varsin suppeasti puututtu energian säästämiseen ja niihin menetelmiin, joilla energiaa tulevaisuudessa voidaan säästää. Selonteossa todetaan, että "energiatehokkuuden parantaminen ja energian säästö ovat tärkein ja edullisin tapa vähentää päästöjä. IEA:n mukaan yli puolet globaalisti tarvittavista energiasektorin päästövähennyksistä voidaan saavuttaa tehokkuutta parantamalla".

Selonteossa olisi kaivattu selvää ajallista jakotusta, miten energiatehokkuutta parannetaan lyhyellä aikavälillä ja miten kustannukset jakaantuvat eri väestöryhmien ja teollisuuden välillä. Samoin selonteossa pitäisi näkyä keskipitkän aikavälin tavoitteet myös kustannusten jaon näkökulmasta.

Selonteossa ei ole riittävästi käyty läpi, mitä vaikutuksia toimenpiteillä on työllisyyteen ja talouteen. Energian hinnan kallistuminen vaikuttaa suhteellisesti eniten eläkeläisiin, työttömiin ja yksinhuoltajiin. Kestävään ilmastopolitiikkaan on jatkossa otettava mukaan tulonjako- ja työllisyysvaikutukset. Selonteko ei riittävästi ota näitä ihmisten toimeentulon kannalta keskeisiä asioita huomioon.

Vasemmistoliitto ei näe ydinvoiman lisärakentamista kestäväenä ratkaisuna Suomen ilmasto- ja energiapolitiikassa. Ydinvoiman käyttöön sisältyy tekniikan kehityksestä huolimatta suuria riskejä, eivätkä ydinvoimayhtiöiden vakuutukset ydinonnettomuuden sattuessa riitä alkuunkaan korvaamaan vahinkoja ihmisil-

le ja luonnolle. Uraanin louhinta aiheuttaa ympäristön saastumista, eikä ydinjätteen käsittelylle ole löydetty muuta ratkaisua kuin haudata se vuosituhausiksi maan alle kallioluoliin. Emme halua Suomesta ydinjätteen hautausmaata.

Työllisyyden ja ilmaston suojelun kannalta näemme tuulivoiman, aurinkoenergian ja biopolttoaineiden (puun) käytön lisäämisen parhaana energian tuottamisen muotona, ja erityisesti on lisättävä uusiutuvien energiamuotojen tutkimuksen lisäämistä.

Sitra on asiantuntijalausunnossaan esittänyt kolme kysymystä ja myös vastaukset esittämiinsä kysymyksiin. Vastauksista käy ilmi, että vihreät julkiset tukiohjelmat lisäävät talouskasvua ja työpaikkojen syntymistä. Lisäksi näihin ohjelmiin sijoitetut rahat tuottavat enemmän työpaikkoja kuin muut kannustus- ja elvytysohjelmat. Vihreät energian tukiohjelmat lisäävät talouskasvua enemmän verrattuna verojen leikkauksiin talouskasvun lisääjänä.

Keskitetty energiantuotanto sisältää monia riskejä, ja tätä keskitettyä energian tuotantoa edustaa ydinvoima. Vasemmistoliitto kannattaa hajautettua energiantuotantoa ilmaston, ympäristön ja työllisyyden paremman kehityksen johdosta.

Mielipide

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että tulevaisuusvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 20 päivänä huhtikuuta 2010

Mikko Kuoppa /vas
Minna Sirnö /vas
Matti Kauppila /vas